

Κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις της βιομηχανικής επανάστασης

Πληθυσμιακές μεταβολές

Βελτίωση βιοτικού επιπέδου → Σημαντική αύξηση του πληθυσμού μετά το 1850

Εσωτερική μετανάστευση προς βιομηχανικές πόλεις → Εργατικά προάστια κοντά στα εργοστάσια

Εξωτερική μετανάστευση →

- ΗΠΑ
- Καναδά
- Αυστραλία

Κοινωνικοί μετασχηματισμοί

- Οι αριστοκράτες-μεγαλογαιοκτήμονες:
 - Στην ανατολική και μεσογειακή Ευρώπη (περιορισμένη ανάπτυξη της βιομηχανίας) παραμένουν ισχυροί.
 - Στην Αγγλία: ασχολούνται με επιχειρήσεις καπιταλιστικού χαρακτήρα και παραμένουν ισχυροί.
 - Στη Γαλλία: δεν ασχολούνται με νέου τύπου επιχειρήσεις και περιορίζεται η επιρροή τους.
- Οι **αστοί** αποτελούν πλέον την **κυρίαρχη τάξη**.
 - Οι **μεγαλοαστοί** (άρχουσα κοινωνική τάξη): βιομήχανοι, μεγαλέμποροι, τραπεζίτες
 - Οι **μεσοαστοί**: βιοτέχνες, ελεύθεροι επαγγελματίες
 - Οι **μικροαστοί**: δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι
- Οι **αγρότες** (πλειονότητα των Ευρωπαίων) εξαρτώνται από:
 - τους μεγαλογαιοκτήμονες
 - τις διακυμάνσεις των τιμών των προϊόντων τους
- Οι **εργάτες** (άνδρες, γυναίκες, παιδιά):
 - αυξάνονται με την ανάπτυξη της βιομηχανίας.
 - εργάζονται 6 ημέρες την εβδομάδα, 12-16 ώρες την ημέρα.
 - παίρνουν πολύ χαμηλούς μισθούς.
 - ζουν σε άθλιες συνθήκες.
 - πεθαίνουν νέοι.

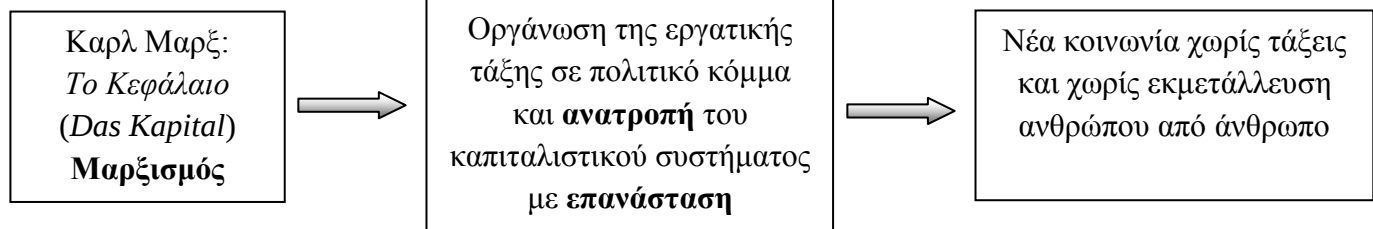
Σοσιαλιστικές θεωρίες

Έντονα κοινωνικά προβλήματα λόγω της βιομηχανικής επανάστασης → Εμφάνιση θεωριών για την κοινωνία: **σοσιαλισμός**

- Οι πρώτοι **σοσιαλιστές** (ουτοπικοί)
 - Σαιν Σιμόν
 - Σαρλ Φουριέ
 - Ρόμπερτ Όουεν
 - Λουί Μπλαν (Μπλανκί)
 - Πιερ-Ζοζέφ Προυντόν

Ουτοπικός σοσιαλισμός:
Η θεωρία για μια εξιδανικευμένη κοινωνία (πώς θα έπρεπε να είναι).

Καρλ Μαρξ – Φρίντριχ Έγκελς: Κομμουνιστικό Μανιφέστο (1848)

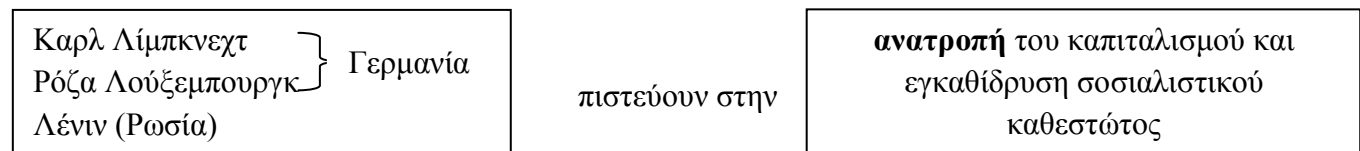

Η ανάπτυξη του συνδικαλισμού

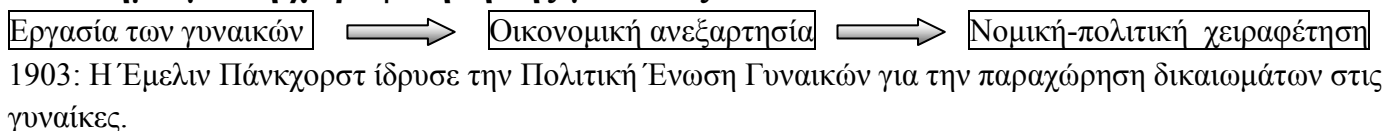
- Αυθόρμητες εξεγέρσεις των εργατών λόγω των άθλιων συνθηκών της ζωής τους
- Μετά το 1830 οι εργάτες **οργανώνονται** και διεκδικούν την ικανοποίηση των αιτημάτων τους.
- 1838: Η Αγγλική Ένωση Εργατών δημοσιεύει τη Χάρτα του Λαού με πολιτικά αιτήματα.
- Κύριος τρόπος διεκδίκησης: οι **απεργίες**
- 1 Μαΐου 1886: Στο Σικάγο εργατική απεργία με αίτημα την καθιέρωση της **οκτάωρης** εργασίας
- 1890: Η 1η Μαΐου καθιερώνεται ως παγκόσμια ημέρα των εργατών (απεργία).
- Τέλη του 19ου αι.: το εργατικό κίνημα πέτυχε:
 - Μείωση των ωρών εργασίας σε 10.
 - Δημιουργία ταμείων ασφάλισης.
 - Υπογραφή συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

Η πολιτική οργάνωση των εργατών

- 1864: Συγκρότηση της Διεθνούς Ένωσης Εργατών (πρώτης Διεθνούς) στο Λονδίνο.
- 1889: Συγκρότηση της δεύτερης Διεθνούς στο Παρίσι. Συμμετείχαν κόμματα που δέχονταν τον μαρξισμό.
- Τα επόμενα χρόνια δημιουργήθηκαν και σε άλλες χώρες σοσιαλιστικά και εργατικά κόμματα.

Το κίνημα για τη χειραφέτηση της γυναίκας

Ερωτήσεις

Ερωτήσεις 1, 2 του βιβλίου, σελ. 45.

Επιπλέον:

1. Ποιες πληθυσμιακές μεταβολές προκάλεσε η βιομηχανική επανάσταση;
2. Πού οφείλεται η μετανάστευση (εσωτερική και εξωτερική) των Ευρωπαίων στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα;
3. Σε ποιους μεταναστευτικούς προορισμούς κατευθύνονται οι άνθρωποι που αναζητούν μια καλύτερη μοίρα;
4. Πώς διαμορφώνονται οι κοινωνικές τάξεις κατά τη βιομηχανική επανάσταση;
5. Ποια θεωρία διατύπωσε ο Μαρξ, σχετικά με την κοινωνία και την οικονομία;
6. Ποια αιτήματα του εργατικού κινήματος ικανοποιήθηκαν στα τέλη του 19ου αιώνα;
7. Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στη νομική και πολιτική χειραφέτηση των γυναικών;